C/2024/1564

5.3.2024.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Strateška važnost financijskog sektora EU-a – kako poboljšati procjene i evaluacije”

(samoinicijativno mišljenje)

(C/2024/1564)

Izvjestitelj: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Odluka Plenarne skupštine:	25.1.2023.
Pravna osnova:	pravilo 52. stavak 2. Poslovnika
	(samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	15.11.2023.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	13.12.2023.
Plenarno zasjedanje br.:	583
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	198/0/3

1. **Zaključci i preporuke**

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) podržava razvoj konkurentnijeg gospodarstva kao ključnog prioriteta za oblikovatelje politika. Bankarski sektor ključan je pokretač tih nastojanja s obzirom na to da ima važnu ulogu u financiranju gospodarstva EU-a i ključan je za njegovu stratešku autonomiju i zelenu i digitalnu tranziciju.

1.2. EGSO uviđa da je financijska stabilnost neophodan preduvjet za rast i konkurentnost jer sprečava da se javni i privatni kapital apsorbira pri sanacijama banaka koje propadaju i štiti gospodarstvo u cjelini od poremećaja i kolateralne štete.

1.3. EGSO u potpunosti podržava raznolikost bankarskog sektora EU-a, u kojem postoje banke različitih veličina, vlasničkih struktura i poslovnih modela, što znatno doprinosi njegovoj otpornosti. Stoga je potreban proporcionalan pristup regulaciji bez ugrožavanja solidnih kapitalnih zahtjeva. Sektor pritom uvijek mora biti pod nadzorom jedinstvenog nadzornog mehanizma.

1.4. EGSO pozdravlja uvođenje provjere konkurentnosti i smatra da bi njezine četiri dimenzije trebale biti povezane sa specifičnim značajkama financijskog sektora. Ta bi provjera trebala biti kontrolna mjera s pomoću koje bi se osiguralo da se prijedlozima podupiru jačanje konkurentnosti, povećanje broja radnih mjesta i održivi rast. Međutim, ona ne bi smjela služiti kao opravdanje za odstupanja od međunarodnih standarda koje se EU obvezao provoditi, kao što je okvir Basel III.

1.5. Provjera konkurentnosti posebno je važna za bankarski sektor EU-a koji je, u usporedbi s drugim velikim gospodarstvima, tijekom posljednjeg desetljeća ostvario znatno lošije rezultate. Trebala bi služiti kao alat za praćenje kako bi se osiguralo da novi prijedlozi pozitivno utječu na konkurentnost, što bi dovelo do povećanja broja radnih mjesta i održivog rasta. EGSO napominje da tržišna kapitalizacija najveće američke banke odgovara kapitalizaciji deset najvećih banaka u EU-u. Zajednički tržišni udio četiriju američkih investicijskih banaka u EU-u 2022. iznosio je 58 %. Budući da, u slučaju previranja na tržištu, postoji rizik da prekomorske banke obustave svoje djelatnosti u EU-u, čime bi se ugrozio pristup poduzeća ključnim resursima, važno je imati učinkovite usluge korporativnog i investicijskog bankarstva u EU-u.

1.6. Provjerom konkurentnosti mogli bi se obuhvatiti aspekti povezani s održavanjem ravnopravnih uvjeta kako bi se osiguralo da se banke iz EU-a koje posluju u okviru više jurisdikcija na svakom od svojih ciljanih tržišta mogu ravnopravno natjecati s domaćim bankama. Važno je pomno razmotriti doprinosi li predloženo zakonodavstvo stabilnosti financijskog tržišta i procijeniti kako dodatno integrirati tržišta EU-a i privući ulaganja iz inozemstva te kako financijski sektor podupire rast. Naposljetku, trebalo bi utvrditi skup pokazatelja za procjenu stupnja digitalizacije i razine financiranja.

1.7. Evaluacijom i procjenama trebao bi se analizirati učinak novog zakonodavstva na ulaganja, prekogranično poslovanje, priznavanje bankarskih poslovnih modela i očuvanje ravnopravnih uvjeta. Time će se osigurati konkurentan bankarski sektor koji omogućuje stratešku autonomiju i koji može mobilizirati potrebne resurse za zelenu i digitalnu transformaciju.

1.8. EGSO se slaže s Europskim parlamentom kad je riječ o zabrinutosti da Komisija nije razvila metodologiju kojom bi se obuhvatili kumulativni učinci naknadnih prijedloga na konkurentnost i poziva na provedbu provjere konkurentnosti u zakonodavnim paketima i u cjelokupnom programu rada Komisije.

1.9. EGSO smatra da su dionici nedostatno zastupljeni u procjenama učinka i da ih i postupak i praktični rezultati tih savjetovanja odvraćaju od sudjelovanja.

1.10. EGSO potiče jačanje sustavnog prikupljanja, praćenja i evaluacije kritičnih podataka kako bi se oni na odgovarajući način uključili u *ex post* evaluaciju inicijativa. Također poziva da se ulože veći napori u poticanje dionika da sudjeluju u budućim savjetovanjima, i to tako da se pruži više informacija o tome kako se njihova stajališta uključuju u procjene učinka.

1.11. Europska komisija trebala bi pojasniti metode koje se primjenjuju u cilju dugoročnog očuvanja različitih ciljeva, kvalitete i odgovornosti u okviru *ex ante* i *ex post* postupaka.

2. **Kontekst mišljenja**

2.1. Europska unija sudjeluje u procesu temeljite preobrazbe svojeg gospodarstva i industrije kako bi ostala konkurentna i osigurala rast i blagostanje, a za to je ključan stabilan financijski sustav koji dobro funkcionira.

2.2. Europsko vijeće 5. travnja 2022. istaknulo je da se treba usredotočiti na jačanje, konkurentnost i otpornost financijskog sektora EU-a (banke, osiguravajuća društva i upravitelji imovinom), koji služi realnom gospodarstvu i izbjegava rizike koji proizlaze iz prekomjernog oslanjanja na financijske institucije i infrastrukturu trećih zemalja ([1]).

2.3. Bankovna unija i unija tržišta kapitala još nisu dovršene. Financijska tržišta EU-a i dalje su fragmentirana. Nadzorne prakse nacionalnih nadležnih tijela u EU-u nisu dostatno usklađene. Svi ti čimbenici otežavaju razvoj integriranog tržišta kapitala u EU-u ([2]).

2.4. Stabilne i otporne banke pokretači su rasta. One omogućuju pristup financiranju, obrađuju plaćanja i olakšavaju štednju. U europodručju čuvaju depozite u vrijednosti od 23 bilijuna EUR ([3]), u 2021. obradile su 114 milijardi bezgotovinskih plaćanja ([4]), imaju ključnu ulogu u borbi protiv financiranja terorizma i pranja novca, osiguravaju 70 % kreditiranja ([5]) i zapošljavaju 2,2 milijuna ljudi ([6]).

([1]) Priopćenje za medije Vijeća, 5. travnja 2022. (https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2022/04/05/council-adopts-conclusions-on-strategic-autonomy-of-the-european-economic-and-financial-sector/).
([2]) *A Capital Market Union for Europe: Why It's Needed and How to Get There* (Unija tržišta kapitala za Europu: zašto je potrebna i kako je ostvariti), MMF, 2019.
([3]) *Izvor:* Europsko udruženje banaka, 2020.
([4]) *Izvor:* Europska središnja banka.
([5]) *Financing the Europe of Tomorrow* (Financiranje Europe sutrašnjice), Europsko udruženje banaka, 2020.
([6]) *EBF Facts & Figures 2021 – Banking in Europe* (Činjenice i brojke 2020. – Bankarstvo u Europi), Europsko udruženje banaka, 2020.

2.5. Međutim, u odnosu na druga velika gospodarstva kao što je ono SAD-a, bankarski sektor EU-a ne ostvaruje dobre rezultate. Od globalne financijske krize u EU-u je povrat na kapital u prosjeku iznosio 4,3 %, a u SAD-u 7,1 % ([7]). Tržišna kapitalizacija najveće američke banke 2022. bila je veća od kapitalizacije 10 najvećih banaka europodručja zajedno (462 milijarde EUR u odnosu na 468 milijardi EUR), što je pogoršanje stanja u odnosu na 2008. ([8]). Europske banke oslabile su svoj položaj na međunarodnoj sceni, posebno u poslovnim segmentima kao što su spajanja i preuzimanja, u kojima je tržišni udio pet najvećih banaka u EU-u 2022. iznosio 12 % (2010. iznosio je 25 %) ([9]), te u investicijskom bankarstvu općenito, gdje su banke sa sjedištem u SAD-u povećale svoj tržišni udio u EU-u s 44 % u 2007. na 58 % u 2022. ([10]).

2.6. Brojni čimbenici utjecali su na nezadovoljavajuće rezultate europskih banaka. Globalna financijska kriza i kriza državnog duga ograničili su fiskalni kapacitet država članica, dok je fiskalni prostor SAD-a omogućio je bržu stabilizaciju i oporavak njegova bankarskog sektora ([11]). Akomodativna monetarna politika u europodručju smanjila je neto kamatnu maržu i profitabilnost aktivnosti kreditiranja. Osim toga, na financijski sektor EU-a također su nepovoljno utjecali prekomjerni kapaciteti, fragmentacija tržišta i slabije razvijena tržišta kapitala ([12]).

2.7. Od globalne financijske krize poduzeti su koraci za jačanje bankovnog regulatornog okvira EU-a na temelju standarda Basel III. Provedene su i druge inicijative i mjere, kao što je uvođenje okvira za oporavak ili moguću sanaciju posrnule banke, kako bi se poboljšao nadzor uspostavom jedinstvenog nadzornog mehanizma.

2.8. Europska komisija također ocjenjuje i poboljšava postojeće zakonodavne akte. Inicijativom za bolju regulativu, točnije Programom za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT), čiji je cilj osigurati da se politika EU-a temelji na dokazima, pojednostavnjuje se i poboljšava zakonodavstvo EU-a i uključuju se dionici ([13]). Program REFIT dio je te inicijative. U tom nastojanju Komisiji pomaže platforma Fit for Future koja obuhvaća dionike koji daju svoja mišljenja. Ta mišljenja Komisija kasnije uzima u obzir u svojim prijedlozima. EGSO je zastupljen u skupini dionika te platforme.

2.9. Od 1. ožujka 2023. u svim se procjenama učinka provodi provjera konkurentnosti, čime se jača inicijativa za bolju regulativu. Ta provjera obuhvaća četiri dimenzije: funkcioniranje tržišta i način na koji ono funkcionira u pogledu troškova i formiranja cijena, poseban učinak na mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), učinak na međunarodnu konkurentnost i učinak na inovacijski kapacitet.

2.10. Europski parlament provodi početna vrednovanja i vrednovanja provedbe. U početnim vrednovanjima s tehničkog se aspekta analiziraju prednosti i nedostaci procjena učinka koje je provela Europska komisija. Vrednovanje provedbe parlamentarnim odborima daje pregled provedbe zakonodavnog akta koji je dio programa rada Komisije ([14]).

3. **Opće napomene**

3.1. EGSO pozdravlja odluku Europske komisije da u sve buduće politike i zakonodavne prijedloge EU-a uključi provjeru konkurentnosti, kao što je Komisija najavila na Trostranom socijalnom samitu. Slaže se i s ciljem stjecanja strateške autonomije, odnosno sposobnosti EU-a da nastoji ostvariti svoje interese bez pretjeranog oslanjanja na strane države ([15]). Provjerom konkurentnosti trebalo bi procijeniti mogući učinak predloženog propisa, odnosno provesti *ex ante* procjenu, i/ili djelotvornost propisa, odnosno *ex post* procjenu. Njome treba uzeti u obzir pitanja održivosti koja omogućuju zelenu i digitalnu tranziciju te ocijeniti učinak na inovacije.

([7]) *A decade after the global financial crisis: What has (and hasn't) changed?* (Desetljeće nakon globalne financijske krize: što se (a što nije) promijenilo?), McKinsey Global Institute, 2018.

([8]) *Izvor: Banks Daily (https://banksdaily.com/topbanks/Europe/market-cap-2023.html)* i *National champions now dominate in banking* (Nacionalni prvaci sada dominiraju u bankarskom sektoru), Financial Times, 2023.

([9]) *European bank M&A activity crashes to 5-year low in 2022* (Aktivnosti spajanja i preuzimanja europskih banaka u 2022. na najnižem su stupnju u posljednjih pet godina), S&P Global Market Intelligence.

([10]) *Investment Banking in Europe: where we are and where we are going. Implications for firms, financial institutions and regulators* (Investicijsko bankarstvo u Europi: sadašnje stanje i budućnost .Implikacije za poduzeća, financijske institucije i regulatore), Caselli i dr., Sveučilište Bocconi, 2020.

([11]) *Without the quick and massive policy response, the Great Recession might still plague the United States* (Bez brzog i opsežnog odgovora politike Sjedinjene Države još uvijek bi mogla pogoditi recesija), *Finance & Development*, prosinac 2010., sv. 47, br. 4.

([12]) *Understanding the profitability gap between euro area and US global systemically important banks* (Razumijevanje dubokih razlika u profitabilnosti između europodručja i banaka SAD-a koje su sistemski važne na globalnoj razini), Serija povremenih publikacija ESB-a, 2023.

([13]) Bolja regulativa: kako i zašto, Europska komisija.

([14]) Vidjeti, na primjer, vrednovanje provedbe paketa mjera za borbu protiv pranja novca iz 2021. Europskog parlamenta.

([15]) *EU Strategic Autonomy 2013-2023* (Strateška autonomija EU-a u razdoblju 2013. – 2023.), Europski parlament.

3.2. EGSO smatra da je važno da provjera konkurentnosti bude što sveobuhvatnija, uzimajući u obzir učinke na poduzeća i lance opskrbe, zapošljavanje i uvjete rada, kao i njihove posljedične makroekonomske učinke. Pouzdana provjera konkurentnosti za sve nove inicijative trebala bi poslužiti kao kontrolna mjera kojom bi se osiguralo da se prijedlozima podupiru veća konkurentnost, veći broj radnih mjesta i održivi rast. EGSO napominje da se provjerama konkurentnosti u financijskom sektoru moraju u potpunosti poštovati međunarodni standardi i obveze, kao što je okvir Basel III.

3.3. Snažnija Europa može se ostvariti s pomoću globalne trgovine i pristupa financijskim uslugama kao ključnih pokretača gospodarskog rasta. Europske banke omogućuju širenje europskih korporacija ili pomažu stranim poduzećima da posluju u Europi. Na taj način doprinose uspjehu Europe. Prekogranični pristup tržištu i njegova učinkovitost ključni su elementi globalne trgovine i uspješnih gospodarstava.

3.4. Također je neophodan stabilan, raznolik, otporan i konkurentan bankarski sustav, kao i veća autonomija u ključnim segmentima kao što je investicijsko bankarstvo. Strukturni čimbenici, npr. prekomjerni kapaciteti, fragmentacija tržišta i slabije razvijena tržišta kapitala stavljaju financijski sektor EU-a u nepovoljan položaj. Lanci vrijednosti bankarskog sektora u EU-u mnogo su manje međusobno povezani nego u SAD-u, stoga se banke EU-a suočavaju s većim pritiskom konkurencije i manjim potencijalom za iskorištavanje ekonomije razmjera.

3.5. EGSO napominje da je integracija tržišta kapitala u cijelom EU-u još u povojima. EU je zbog Brexita izgubio 30 % svojeg tržišnog obujma ([16]). Tržišta kapitala EU-a manja su od onih u SAD-u – 13 % u odnosu na 45 % udjela na svjetskom tržištu ([17]). Iako je unija tržišta kapitala dovela do važnih ključnih političkih inicijativa, i dalje postoje velike prepreke, kao što je nedostatak usklađenosti sustava oporezivanja i sustava nesolventnosti.

3.6. Procjenama učinka i *ex post* evaluacijama politika EU-a trebao bi se uzeti u obzir učinak na djelatnosti financijskih institucija EU-a koje posluju u trećim zemljama kako bi se osiguralo da nametnuti zahtjevi ne stvaraju neravnopravne uvjete u odnosu na lokalne konkurente.

3.7. Europska financijska autonomija, odnosno sposobnost financijskih aktera EU-a da učinkovito i djelotvorno podupiru realno gospodarstvo EU-a, ima nedostataka i može se poboljšati. Europska financijska tržišta i dalje su strogo segmentirana prema državnim granicama, pri čemu štediše i ulagatelji u velikoj mjeri ovise o nacionalnim bankovnim sustavima. Dostupnost učinkovitih usluga europskog korporativnog i investicijskog bankarstva, kao što su izdavanje dužničkih vrijednosnih papira i kapitala ili strukturirano financiranje, važna je s obzirom na to da postoji rizik da će prekomorske banke u slučaju previranja na tržištu obustaviti svoje djelatnosti u Europi i tako ugroziti korporativni pristup ključnim resursima.

3.8. Raznolikost bankarskog sektora EU-a, u kojem postoje banke različitih veličina, vlasničkih struktura i poslovnih modela, odražava raznolikost tržišta kojemu pripada i znatno doprinosi njegovoj otpornosti. Očuvanje ravnopravnih uvjeta za sve sudionike na domaćem tržištu osnovno je načelo prava EU-a i ključan preduvjet za očuvanje konkurentnosti banaka EU-a na domaćem i inozemnom tržištu.

3.9. Nedostatak konkurentnosti financijskog sektora EU-a ozbiljno utječe na naše banke te bi srednjoročno i dugoročno mogao imati negativne posljedice. EGSO je svjestan da bankarski i svaki drugi sektor treba ostvariti minimalnu razinu profitabilnosti kako bi dugoročno bio održiv. Dobit banke predstavlja glavni izvor kapitala, koji zauzvrat određuje sposobnost kreditiranja i sposobnost raspodjele ulagateljima. To je osobito važno u vrijeme kada su za ostvarenje zelene i digitalne tranzicije potrebna znatna financijska sredstva.

3.10. Dostupnost financiranja privatnog sektora i bankovnog financiranja bit će ključna za potporu budućim političkim inicijativama usmjerenima na jačanje europskog gospodarstva. Europska komisija procjenjuje da će dodatna godišnja ulaganja koja su sada potrebna za financiranje ciljeva dekarbonizacije do 2030. iznositi 360 milijardi eura ([18]). Budući da trenutačno banke osiguravaju većinu financiranja poduzeća, da su tržišta kapitala uglavnom nedovoljno razvijena i da je segment MSP-ova snažan, banke će biti izvor velikog, ako ne i najvećeg dijela financiranja zelene i digitalne tranzicije u Europi. S obzirom na goleme potrebe za ulaganjima s kojima će se EU suočiti u predstojećim desetljećima, ključno je da EU nastavi graditi uniju tržišta kapitala i stvarati paneuropske mogućnosti za privatna ulaganja koje su privlačne domaćim ulagateljima iz EU-a. *Ex post* evaluaciju politika EU-a uvijek treba provoditi na temelju dostupnih podataka kako bi se procijenili učinci na ulaganja.

([16]) *Implications of Brexit for the EU financial landscape, Financial Integration and Structure in the Euro Area* (Posljedice Brexita na financijski krajobraz EU-a, financijsku integraciju i strukturu u europodručju), ESB, 2020.

([17]) *What do EU capital markets look like on the other side of Brexit?* (Kako tržišta kapitala EU-a izgledaju nakon Brexita?), New Financial, 2020.

([18]) SWD(2020) 176 final.

3.11. EGSO prima na znanje da je gospodarsko okruženje izazovno i predlaže da se buduće politike usredotoče na rast i konkurentnost bez ugrožavanja zaštite potrošača i stabilnosti financijskog tržišta, koje moraju ostati ključni politički prioriteti.

3.12. Kako je naveo u svojem mišljenju „Unija tržišta kapitala za građane i poduzeća” ([19]), EGSO se slaže s Europskim revizorskim sudom, koji je zaključio da zakonodavstvo o sekuritizaciji u praksi nije pomoglo bankama da povećaju svoj kapacitet kreditiranja, osobito kad je riječ o MSP-ovima ([20]).

3.13. EGSO napominje da su svi napori usmjereni na ostvarenje unije tržišta kapitala, bez obzira na određen napredak, do sada bili samo djelomično uspješni. Nedavni događaji, uključujući propadanje banke Crédit Suisse, pokazuju da je potrebno uložiti više truda, i na međunarodnoj razini i na razini EU-a, kako bi se postigli ciljevi politike utvrđeni nakon globalne financijske krize. EGSO uviđa da je financijska stabilnost neophodan preduvjet za rast i konkurentnost jer sprečava da se javni i privatni kapital apsorbira pri sanacijama banaka koje propadaju i štiti gospodarstvo u cjelini od poremećaja i kolateralne štete.

4. **Posebne napomene**

4.1. EGSO podržava novu provjeru konkurentnosti zakonodavstva EU-a. Provjerom konkurentnosti obuhvatit će se četiri dimenzije: funkcioniranje tržišta i način na koji ono funkcionira u pogledu formiranja cijena i troškova, poseban učinak na MSP-ove, učinak na međunarodnu konkurentnost i učinak na inovacijski kapacitet. Iako su ta četiri aspekta relevantna za sve zakonodavne prijedloge, uključujući one koji utječu na financijski sektor, EGSO podržava ideju da se te dimenzije povežu s aspektima specifičnima za financijski sektor.

4.1.1. Dimenzijom funkcioniranja tržišta mogli bi se obuhvatiti aspekti povezani s održavanjem ravnopravnih uvjeta unutar EU-a kako bi se osiguralo da se banke iz EU-a koje posluju u okviru više jurisdikcija na svakom od svojih ciljnih tržišta mogu ravnopravno natjecati s domaćim bankama i *vice versa*. Konkurentnost je važna i za međunarodne banke koje posluju u trećim zemljama i natječu se s lokalnim akterima. Nadalje, aspekt ravnopravnih uvjeta trebao bi osigurati da se banke u EU-u mogu učinkovito natjecati s novim sudionicima na tržištu, kao što su velika tehnološka poduzeća. Iako je postignut napredak u pogledu Akta o digitalnim tržištima ([21]) i tekuće revizije Direktive o platnim uslugama (PSD2) ([22]), EGSO preporučuje da Europska komisija utvrdi područja u kojima su potrebne dodatne regulatorne mjere kako bi se ista regulacija i nadzor primijenili na sve aktere koji pružaju iste usluge. Naposljetku, dimenzija funkcioniranja tržišta trebala bi obuhvaćati aspekte povezane sa stabilnosti financijskog tržišta. U okviru te dimenzije provjerom konkurentnosti trebalo bi razmotriti doprinosi li predloženo zakonodavstvo stabilnosti financijskog tržišta u EU-u i svijetu.

4.1.2. Iz perspektive financijskih propisa dimenzija učinka na MSP-ove obuhvaća aspekte koji se odnose na pristup financiranju. Analize te dimenzije mogle bi se temeljiti na postojećim resursima, kao što je, među ostalim, polugodišnja anketa ESB-a o pristupu poduzeća financiranju (SAFE). EGSO preporučuje da Europska komisija utvrdi područja u kojima bi se dodatnim regulatornim mjerama smanjili troškovi pružanja usluga (npr. povećanje dostupnosti podataka o MSP-ovima, homogenizacija sustava nesolventnosti). U tom pogledu EGSO napominje da je potrebno provesti sustavno i dosljedno ispitivanje utjecaja na MSP-ove.

4.1.3. Raznolikost bankarskog sektora EU-a, kako u pogledu veličine tako i u pogledu poslovnih modela, doprinosi njegovoj otpornosti i inovacijskom potencijalu. U skladu s time, EGSO smatra da sve političke inicijative čiji je cilj ojačati konkurentnost bankarskog sektora EU-a ne smiju izgubiti iz vida potrebu za očuvanjem ravnopravnih uvjeta na domaćem bankovnom tržištu EU-a i osiguravanjem da se banke svih veličina mogu ravnopravno natjecati na odgovarajućim tržištima. Za to je potreban proporcionalan pristup regulaciji bez ugrožavanja solidnih kapitalnih zahtjeva. Sektor pritom uvijek mora biti pod strogim nadzorom jedinstvenog nadzornog mehanizma. Osim toga, EGSO podržava međunarodne napore za postizanje daljnjeg usklađivanja i pojednostavnjenje regulatornih i nadzornih mjera, nastojeći da usklađivanje s regulatornim očekivanjima sudionicima na tržištu postane lakše i isplativije te osiguravajući dosljednost sa širim političkim mjerama.

4.1.4. Naposljetku, kad je riječ o dimenziji inovacijskog kapaciteta, EGSO preporučuje uspostavu skupa pokazatelja za procjenu stupnja digitalizacije i razine financiranja. To bi, na primjer, bili pokazatelji kao što su prekogranično kreditiranje, prekogranične inicijalne javne ponude, obujam prekograničnih ulaganja i postotak financiranja vlasničkim kapitalom prikupljenim na tržištima kapitala.

([19]) SL C 155, 30.4.2021., str. 20.
([20]) Tematsko izvješće 25/2020: Unija tržišta kapitala – spor početak na putu prema ostvarenju ambicioznog cilja, Europski revizorski sud, 2020.
([21]) Uredba (EU) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva (EU) 2019/1937 i (EU) 2020/1828 (Akt o digitalnim tržištima) (SL L 265, 12.10.2022., str. 1.).
([22]) COM(2023) 365 final.

4.2. EGSO izražava žaljenje zbog činjenice da Komisija nije razvila metodologiju za procjenu ukupnog učinka mjera politike na konkurentnost EU-a i poziva Europsku komisiju da provjeru konkurentnosti provede ne samo za pojedinačne zakonodavne prijedloge EU-a nego i za zakonodavne pakete i program rada Komisije u cijelosti.

4.3. EGSO napominje da je provjera konkurentnosti dio okvira za bolju regulativu i traži pristup novom skupu *ex ante* i *ex post* procjena prijedloga novih propisa. Konkretno, u analizu bi trebalo uključiti način na koji se poduzeća iz EU-a uspješno natječu s poduzećima u cijelom svijetu, način na koji poduzeća iz EU-a posluju u trećim zemljama u odnosu na lokalne konkurente, način na koji financijska tržišta u Europi postaju integriranija i mogu privući poduzeća i ulaganja iz cijelog svijeta te način na koji financijski sektor podupire rast ispunjavanjem potreba šireg europskog gospodarstva.

4.4. EGSO uzima u obzir preporuke iz izvješća Odjela za *ex ante* procjenu učinka (IMPA) Službe Europskog parlamenta za istraživanja (EPRS) o metodologiji procjene učinka Europske komisije ([23]). Statistički podaci koje je prikupio taj odjel pokazuju da je 29 % vrednovanih procjena učinka objavljenih u razdoblju od srpnja 2015. do prosinca 2018. utvrđeno kao „loše" i ukazuju na potrebu za temeljitijom procjenom socijalnih i okolišnih učinaka, kao i dosljednijom analizom učinaka na konkurentnost MSP-ova.

4.5. Jedna od točaka koje je iznio Odjel za *ex ante* procjenu učinka odnosi se na nedovoljnu zastupljenost dionika. EGSO se slaže da bi nedovoljna zastupljenost njihovih stajališta u procjeni učinka mogla odvratiti dionike od sudjelovanja u budućim savjetovanjima, što bi bilo protivno cilju da se u budućnosti promiču savjetovanja na svim razinama upravljanja.

4.6. EGSO potiče sustavno prikupljanje, praćenje i evaluaciju ključnih podataka kako bi se oni na odgovarajući način uključili u *ex post* evaluacije određene inicijative. Komisija bi trebala pojasniti metode koje se primjenjuju kako bi se dugoročno očuvali različiti ciljevi, kvaliteta i odgovornost *ex ante* i *ex post* postupaka.

4.7. Iako su zadaće jedinstvenog nadzornog mehanizma i drugih nadležnih tijela za nadzor banaka jasno usmjerene na cijene i financijsku stabilnost, u političkom programu institucija EU-a i u osmišljavanju i provedbi postupaka procjene i evaluacije potrebno je na odgovarajući način uzeti u obzir makroekonomski učinak financijskog propisa i njegovu usklađenost sa širim ciljevima ekonomske politike.

4.8. EGSO i dalje snažno podupire mjere unije tržišta kapitala kojima se jača financijska stabilnost i integracija EU-a te nadzor jedinstvenog nadzornog mehanizma nad značajnim financijskim subjektima europodručja ili skupinom subjekata koji su usko međusobno povezani. EGSO napominje da problem prekomjernih kapaciteta ostaje ozbiljna strukturna prepreka za profitabilnost sektora i rizik za financijsku stabilnost. Kao što su istaknuli ESB i Europski odbor za sistemske rizike, konsolidacija nije jedino rješenje za uklanjanje problema prekomjernih kapaciteta – bankama koje ostvaruju slabe rezultate mora se omogućiti i da izađu s tržišta na siguran i pravilan način (putem postupka nesolventnosti ili sanacije), bez političkog uplitanja.

Bruxelles, 13. prosinca 2023.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Oliver RÖPKE

([23]) *Appraising the quality of the European Commission's impact assessments* (Vrednovanje kvalitete procjena učinka Europske komisije), studija, EPRS, 2019.